

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА
ЮРИДИК ФАНЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА
МУВОФИҚЛАШТИРУВЧИ КЕНГАШИ

**1992-2022 ЙИЛЛАРДА ЮРИДИК СОҲАДА ФАН
ДОКТОРИ (DSc) ВА ФАЛСАФА ДОКТОРИ
(PhD) ИЛМИЙ ДАРАЖАСИ ҲИМОЯ ҚИЛГАН
МУТАХАССИСЛАР ТЎҒРИСИДА
МАЪЛУМОТНОМА**

Тошкент – 2022

Масъул мухаррир:

А.Х. Саидов – академик, юридик фанлари доктори, профессор

Тузувчилар:

М.Т. Турғунов – ю.ф.д, катта илмий ходим;

А.А. Туляганов – ю.ф.д, профессор;

О.Р. Сулайманов – ю.ф.д, доцент;

Ж. Тошқулов – ю.ф.д, профессор;

М.Х. Баратов – ю.ф.д, профессор;

А.Қ. Худойбердиев – ю.ф.д, профессор.

Такризчилар:

О.Оқюлов – ю.ф.д, профессор;

Н.П. Азизов – ю.ф.д, профессор.

Мазкур нашрда 1992-2022 йилларда фан доктори (DSc) ва Фалсафа доктори (PhD) илмий даражасида тасдиқланган мутахассислар тўғрисида маълумот берилган. Шаклан ва мазмунан шуни айтиш мумкинки, нашр нафақат ахборот берувчи, балки мавжуд ҳолатнинг ўзига хос кўзгуси ҳамдир.

Ушбу тўпламдаги маълумотлар Ўзбекистон Республикасида Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси томонидан тақдим этилган маълумотлар асосида тузилди.

Тўплам мавжуд диссертацияларнинг тадрижий кетма-кетлиги, ихтисосликлар кетма-кетлигида жойлаштирилди. Зеро, бунда ўқувчига қулайлик туғдириш мақсад қилиб олинган. Нашр йўналишларни танлашда, таълим ва илмий ташкилотларнинг давлат ва ҳуқуқ соҳасидаги илмий-тадқиқот фаолиятини мувофиқлаштириш ва методик таъминлашга муайян маънода хизмат қилади.

Нашр магистрлар, тадқиқотчилар, илм-фан билан шуғулланувчи кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган.

ISBN

© **Фанлар академияси Давлат ва ҳуқуқ институти.**

М У Н Д А Р И Ж А

Кириш сўзи	5
12.00.01 - Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи. Ҳуқуқий таълимотлар тарихи (юридик фанлар докторлари)	7
12.00.01 - Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи. Ҳуқуқий таълимотлар тарихи (фалсафа доктори (PhD))	13
12.00.02 - Конституциявий ҳуқуқ. Маъмурий ҳуқуқ. Молия ва божхона ҳуқуқи (юридик фанлар докторлари)	32
12.00.02 - Конституциявий ҳуқуқ. Маъмурий ҳуқуқ. Молия ва божхона ҳуқуқи (фалсафа доктори (PhD))	39
12.00.03 - Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқуқ (юридик фанлар доктори)	62
12.00.03 - Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқуқ (фалсафа доктори (PhD))	71
12.00.04 - Фуқаролик процессуал ҳуқуқи. Хўжалик процессуал ҳуқуқи. Ҳакамлик жараёни ва медиация (юридик фанлар докторлари)	108
12.00.04 - Фуқаролик процессуал ҳуқуқи. Хўжалик процессуал ҳуқуқи. Ҳакамлик жараёни ва медиация (фалсафа доктори (PhD))	108
12.00.05-Меҳнат ҳуқуқи. Ижтимоий таъминот ҳуқуқи (юридик фанлар докторлари)	110
12.00.05-Меҳнат ҳуқуқи. Ижтимоий таъминот ҳуқуқи (фалсафа доктори (PhD))	110
12.00.06-Табиий ресурслар ҳуқуқи. Аграр ҳуқуқ. Экологик ҳуқуқ (юридик фанлар докторлари)	112
12.00.06 - Табиий ресурслар ҳуқуқи. Аграр ҳуқуқ. Экологик ҳуқуқ (фалсафа доктори (PhD))	113
12.00.07 - Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофазақилиш фаолиятини ташкил этиш. Адвокатура (юридик фанлар докторлари)	120
12.00.07 - Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофазақилиш фаолиятини ташкил этиш. Адвокатура (фалсафа доктори (PhD))	121

12.00.08 - Жиноят ҳукуқи. Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш. Криминология. Жиноят-ижроия ҳукуқи (юримдик фанлар докторлари)	123
12.00.08 - Жиноят ҳукуқи. Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш. Криминология. Жиноят-ижроия ҳукуқи (фалсафа доктори (PhD))	130
12.00.09 - Жиноят процесси. Криминалистика, тезкор-қидирув ҳуқуқ ва суд экспертизаси (юримдик фанлар докторлари)	159
12.00.09 - Жиноят процесси. Криминалистика, тезкор-қидирув ҳуқуқ ва суд экспертизаси (фалсафа доктори (PhD))	163
12.00.10 - Халқаро ҳуқуқ (юримдик фанлар докторлари)	182
12.00.10 - Халқаро ҳуқуқ (фалсафа доктори (PhD))	184
12.00.11 - Парламент ҳуқуқи (юримдик фанлар докторлари)	197
12.00.11 - Парламент ҳуқуқи (фалсафа доктори (PhD))	197
12.00.13 - Инсон ҳуқуқлари (DSc - Юримдик фанлар)	197
12.00.14 - Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси. Жамоат хавфсизлигини таъминлаш. Пробация фаолияти (фалсафа доктори (PhD))	198

*“Назария қуруқдир дўстим,
лекин яшнар ҳаёт дарахти”.*
Гёте

Кириш сўзи

Мамлакатимизда Ўзбекистон Республикасининг Президенти муҳтарам Ш.М.Мирзиёев ташаббуси билан бошланган таълим соҳасидаги ислохотлар жадал суръатларда амалга оширилмоқда. Фикримизча, ҳар қандай ислохотларни амалга ошириш 3 устунга асосланади, бу устунлар – **замонавий АКТ технологиялари, креатив ўқув дастурлари ҳамда педагогларни тайёрлаш ва малакасини ошириш жараёнларидир**. Бу устунларнинг ҳар бири бир бирини мантикий тўлдириб туради.

Мазкур тизимнинг самарали фаолият юритишини таъминлаш мақсадида унга яна бир устунни қўшиш мақсадга мувофиқдир. У ҳам бўлса олим ва педагогларнинг илмий ижод билан шуғулланишидир. Мустақиллик йилларида иқтисодиётимиз ва жамиятимизнинг турли жабҳаларининг ривожлантиришга қаратилган **фан докторлиги ва фан номзодлиги, кейинчалик фан докторлиги (DSc) ва Фалсафа докторлиги (PhD)** бўйича диссертациялар ҳимоя қилинди, уларнинг ҳар бири илм-фаннинг маълум бир йўналишига бағишланган бўлиб, жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотиши табиийдир.

Эътиборингизга хавола этилаётган **“1992-2022 йилларда фан доктори (DSc) ва Фалсафа доктори (PhD) илмий даражасида тасдиқланган мутахассислар тўғрисида маълумот”**га бағишланган нашр қўлёзмаси (202 бет)ни варақлар эканмиз, беихтиёр барчамизнинг кўз ўнгимизда илмий ишимизни ҳимоя қилган давримиз, ҳимоя кунги ҳолат, Кенгаш аъзолари, кворум ва микрокворум каби муҳим ҳолатлар намоён бўлиши табиий.

Муҳими, давлат мустақиллигининг ўтган йиллари мобайнида илм-фанда амалга оширилган тадқиқотлар ўзининг салмоғи, кўлами, мавзуларнинг ранг-баранглиги билан, тан олиш керак, юриспруденцияда маълум бир қадамлар ташланганини кўрсатади.

Ўнлаб илмий ва таълим ташкилотларида фаолият олиб бораётган Илмий кенгашларда **14 та** юридик ихтисослик; **3 та** тармоқлараро ихтисослик; Илмий кенгашда ҳимоя қилинган диссертацияларнинг умумий сони – **925 тани**, шу жумладан, фан доктори (DSc) – **203 тани**; (PhD) – **722 тани** ташкил этган. Савол туғилади: 36 млн.дан ортиқ нуфусга эга бўлган мамлакатимиз учун бу – кўпми, камми?

Аслида, давлатнинг – давлатлиги, жамиятнинг – жамиятлиги, илм-фаннинг – илм-фанлиги адад билан эмас, амалга оширилган тадқиқотларнинг амалиётга, хусусан, юриспруденция кесимида олганда, ҳуқуқни қўллаш амалиётига, норма ижодкорлигига, келгусидага тадқиқотларга нечоғли методологик вазифани ўтаганида билинади.

Нима бўлганида ҳам, ўтган йиллар мобайнида дунё юзини кўрган тадқиқотлар таҳлили шуни кўрсатадики, мамлакатимиз олимлари – илмий жамоатчилик томонидан катта ҳажмдаги иш амалга оширилган.

Мазкур нашрни тайёрлаш жараёнидаги таҳлиллар шуни кўрсатдики, ҳали олдимизда қиладиган ишлар беҳисоб. Хусусан, 12.00.01 – Давлат ва ҳуқук назарияси ва тарихи. Ҳуқуқий таълимотлар тарихи ихтисослиги доирасида: 36 та – фан доктори, DSc; 111 та – фан номзоди, PhD илмий даражасида; 12.00.02 – Конституциявий ҳуқук. Маъмурий ҳуқук. Молия ва божхона ҳуқуқи доирасида: 33 та – фан доктори, DSc; 61 та – фан номзоди, PhD илмий даражасида; 12.00.03 – Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқук ихтисослиги доирасида: 53 та – фан доктори, DSc; 193 та – фан номзоди, PhD илмий даражасида ҳимоя амалга оширилган бир пайтда, нисбатан янги ихтисослик – 12.00.11 – Парламент ҳуқуқи ихтисослиги доирасида: 1 та – DSc; 1 та – PhD илмий даражасида ҳимоя амалга оширилган. 12.00.13 – Инсон ҳуқуқлари ихтисослиги доирасида – 1 та DSc; 12.00.14 – Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси. Жамоат хавфсизлигини таъминлаш. Пробация фаолияти ихтисослиги доирасида – 3 та PhD даражасида ҳимоя амалга оширилган, ҳолос.

Шунингдек, ихтисосликлар кесимида нисбат олганда, 12.00.05 – Меҳнат ҳуқуқи. Ижтимоий таъминот ҳуқуқи ихтисослигида: 1 та – DSc; 6 та – PhD; 12.00.04 – Фуқаролик процессуал ҳуқуқи. Хўжалик процессуал ҳуқуқи. Ҳакамлик жараёни ва медиация ихтисослигида: 1 та DSc, 8 та – PhD; 12.00.07 – Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш. Адвокатура ихтисослигида: 3 та – DSc, 8 та – PhD илмий даражасида ҳимоя қилинганлиги аниқланди.

“Таълим – илм-фан – ишлаб чиқариш” интеграциясини таъминлаш муҳим вазифадир. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида таъкидланганидек, “Таълим сифатини ошириш – Янги Ўзбекистон тараққиётининг яқкаю ягона тўғри йўлидир”.¹

Хуллас, мазкур нашр нафақат ахборот берувчи, балки мавжуд ҳолатнинг ўзига хос кўзгуси сифатида ҳам намоён бўлиши табиийдир.

Қадрли ўқувчи! Мазкур тўплам мавжуд нашрларнинг тадрижий кетма-кетлиги, ихтисосликлар кетма-кетлигида жойлаштирилганлигига эътибор беринг. Зеро, бунда ўқувчига қулайлик туғдириш асосий мақсад қилиб олинган.

Ўйлаймизки, нашр сизга диссертациялар билан ишлашда бир қадар қулайлик туғдиради, келгусида йўналишларни танлашда, таълим ва илмий ташкилотларнинг давлат ва ҳуқуқ соҳасидаги илмий-тадқиқот фаолиятини мувофиқлаштириш ва методик таъминлашга муайян маънода хизмат қилади.

Акмал Саидов

Академик,

Ўзбекистон Фанлар академияси

**Ўзбекистон Республикасида юридик фанларни ривожлантириш
бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш раиси**

¹ Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига мурожаатномаси. 20.12.2022 йил // <https://president.uz/uz/lists/view/5774>).